

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
[Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
rendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

AVESZU

masetter Róbert

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉS ÁRA
romániában
Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 március 19 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 65 szám

5685. Ádár 23

Nem a háboru, hanem a béke a világtörténelem legnagyobb bűne

A francia közélet egyik nagy politikai szenzációja az a könyv, amit Alcida Ebray volt tengeri meghatalmazott miniszter adott közre a napokban. A könyv alapgondolata az, hogy nem a háboru, hanem a béke a világtörténelem legnagyobb bűne. Kimutatja egy francia publicistának is feltűnő bátorsággal, hogy a központi hatalmakat egyedül nem érheti vád a háboru kitéréséért és hogy, őket a f-gyverszűnet elfogadásakor félrevezették, hogy a békeszerződések sok pontja merő igazságtalanság és végzetes hiba és végül hogy az eljárások miatt politikailag és erkölcsileg izolált Franciaországot katasztrófiába döntheti a békeszerződés és hogy ugy Franciaország, mint az egész világ számára egyetlen menedék van: a békeszerződések revíziója.

Beismeri azonban, hogy a revízió nem a legkönnyebb dolgok egyike. Ha a szövetségesek Wilson szellemében akarják a békeszerződéseket végrehajtani, akkor nem elégedhetnek meg az-
al, hogy a legyőzött államokat lefegyverzik és önrendelkezésüktől megfosztják, hanem ha általános leszerelést rendelnek el és a népszövetség tagjainul fölveszik a világ minden államát egyenlő föltételekkel és egyenlő jogokkal. Ausztriának meg kell engedni, hogy a Németországhoz való csatlakozás dolgában szabadon rendelkezzen, Németországot pedig föl kell szabadítani a rajnai megszállás nyűgétől.

A jóvátétel és a szövetségek tartozások ügyét (főképp Franciaország adósságairól van szó az Egyesült-Államokkal szemben) Alcida Ebray ugy akarja megoldani, ahogyan már ehhez hasonló kérdést megoldottak a francia történelemben. Utal I. Napoleon példájára, aki Kanadát átengedte az angoloknak, Luisianát példájára, amely ugyancsak ilyen módon jutott az Egyesült-Államok birtokába. Napoleonnak egy történeti gesztusa volt az, amivel meg akarta akadályozni a Franciaország és az Unió között kitérhető háborut.

Rámutat a világháboru előtti idők politikájára, amikor nem kisebb francia hazafi, mint Gustave Hervé ajánlotta az elszász-lothringiai kérdés megoldását oly módon, hogy Németországnak engedjék át Lothringia ellenében a francia gyarmatok egyikét, Madagaszkárt. Ha akkor az egykori ellenség javára le lehetett volna mondani egy kolóniáról, miért ne lehetne ma is átengedni egy kolóniát egy szövetségesnek, ha ezzel Európában olyan állapotok állanak be, amelyek megelőznek nagy veszedelmeket. Ebben nincs semmi megalázó a francia nemzetre nézve. Emlékezzünk csak Angliának arra a lépésére, amikor Németország javára átengedte egy afrikai kompenzáció ellenében Helgolandot. Spanyolország eladta a Karolina szigeteket Németországnak, Dánia pedig az Antillákat az Egyesült-Államoknak. És még csak nem is olyan régen, az amerikai kongresszus egy tagja javaslatot tett arra, hogy az Egyesült-Államok az angol adósságok ellenében követeljenek bizonyos területeket Kanadában. Egészen bizonyos, hogy nem tette volna meg e javaslatot, ha ez Anglia presztizsét érinthette volna.

Ebray konkrét javaslatát a következő: Franciaország mondjon le az Egyesült-Államok javára amerikai gyarmatainak egy részéről, lehetőleg az Antillákról, ennek ellenében pedig az Unió törölje Franciaországot adóssai sorából. Ha a francia kolóniát át is engednék az Egyesült-Államoknak, az otlakók nem panaszkodhatnak, hogy amerikai polgárok lettek, mert éppen Amerika az, amely minden nemzetiség tradícióit, nyelvét és nemzeti különvalóságát a legnagyobb mértékben respektálja. Meg lehetne

a dolgot oldani úgy is, hogy az átengedett kolónia az Uniónak egy államát képezné nagyobb politikai szabadságokkal.

A volt meghatalmazott miniszter szenzációs irásában általában követeli a higgadt megfontolás politikáját, nem pedig az érzelmeknek a politikában való érvényesülését.

„Azt hittem, — írja egy helyen — hogy a természet örök törvényei szerint a lelkesedést,

a megdondolatlanság kitérésait föl kell váltaniok a józanságnak és előrelátásnak. Ehelyett még mindig az érzelmek uralmát tapasztaljuk a politikában. Vajjon a világ nem érett-e még meg arra, hogy bölcsesség által kormányoztassék? Annyira kiskoru-e még, hogy csak a fantáziájára lehet hatni, nem pedig értelmére? Reméljük, hogy a háborus győzelmek után a béke csapásai ki fogják józanítani.

Beszélgetés Románia legközelebbi miniszterelnökével

Averescu tábornok kormányprogramot ad az Uj Kelet munkatársának

(Bukarest, március 18. (Az Uj Kelet tudósítójától) Averescu generális dolgozószobája és fogadója a gyönyörű Bulevard Lascar Catargiu, egy bérházban van. A ház földszintjén van két kis csinos, de egyszerűen berendezett szoba, ahol a generális párthiveit fogadja. Magas kora ellenére is, hiszen a hetvenhez közeledik, még mindig a fardhatatlan, agilis politikus, aki pártjának ezer gondjai mellett még katonái ügyes-bajos dolgait is intézi.

Amikor Averescu városbójába lépek, meg kell állapítanom, hogy Averescu pártja, a néppárt tulajdonképpen a volt katonák pártja. Coanda generális, a szenátus volt elnöke, Rascanu tábornok, a volt hadügyminiszter, maga Averescu tábornok, azután ezredesek, őrnagyok, kapitányok, mindenütt csak katonák. Ez a körülmény magyarázza meg a pártban uralkodó nagy fegyelmet.

A pártban momentán bizonyos izgatottság észlelhető. A szászregeni és gorji választások, ahol a néppárt is fellepteti jelöltjeit, sok munkát ró a párt hűvekre. A bizalmi emberek jönnek-mennek, programokat állapítanak meg, szónokokat rendelnek ki, szerepeket osztanak és mindezek mellett a választás esélyeit tárgyalják élénken. Ebben a sürgős-forgásban várok nyugodtan, amíg a generális elintézi az embereit, hogy aztán nyugodtan, zavartalanul beszélgethessünk.

— Hogy itéli meg, Tábornok ur, a mai politikai helyzetet? — kérdem. Averescu nyugodtan, jól megfontoltan válaszol:

Végét járja a kormány

— A mai kormány már teljesen el van használva, már a végét járja. Azok a törvények, amelyeket a legutóbbi időben hoztak, még ezt a kis szimpátia-maradékot is elrabolták tőlük, amivel párthiveik még viseltettek velük szemben. Azonkívül a külfölddel szemben tanusított magatartásuk olyan atmoszférát teremtett, amely helyzetüket tartóhatatlanná teszi. Nem diplomáciai atmoszférára gondolok, hanem a gazdaságra. Románia diplomáciai viszonyai kielégítőek volnának, az ő külpolitikájuk megfelelő volt, csak a gazdasági politika volt teljesen elhibázott. Csak idő kérdése, mikor demisszionál a kormány: még csak néhány törvényt kell tető alá hoznia, aztán elvégezte feladatát és mennie kell. A távozásuk pontos ideje attól függ, mikor találunk megfelelő ürügyet, a demisszió megokolására. A liberálisok mindig valami nagy hazafias gesztussal szoktak távozni.

— Ki fogja követni Kegyelmes Uram a mai kormányt?

— Az én véleményem szerint csak egyetlen párt létezik, amely úgy a belföld, mint a külföld bizalmát bírja és ez a néppárt. Egységes, jól szervezett, fegyelmezett, belső bajoktól mentes párt. Egy olyan párt, amely már volt kormányon, amelyet úgy az országban, mint a külföldön jól ismernek és amely párt széles rétegek bizalmát bírja. A párt a falvakra támaszkodik, ahol még sok volt katonám hivem, azután a parasztság nem felejtette el, hogy mi adtunk neki földet, a földreformot mi hoztuk tető alá. A néppárton kívül nincs más párt, amely ezeknek a követelményeknek megfelelne.

Averescu és a kisebbségek

— Mi Tábornok Ur álláspontja a kisebbségekkel szemben?

— Az állam polgárai között minden antagonizmust el akarok nyomni. Az állam minden polgárát ugyanaz a jog illeti meg vallásra, nemzetiségre, szociális állásra való tekintet nélkül. Mi Románia polgárai között nem akarunk különbséget tenni, mi csak egyféle polgárt ismerünk, legfeljebb politikai ellenfeleket láthatunk bennük, ha más párt-hoz tartoznak. Mi abból indulunk ki, hogy mindegyikük jó polgára az államnak. Azt akarom, hogy az erdélyi románság ne a multat vesse mindig a kisebbségek szemére, ne a multat használja politikai fegyverül a kisebbségek ellen. De a kisebbségek is ismerjék fel helyzetüket és alkalmazkodjanak. Mi az erdélyi Magyar Párttal meg egyeztünk, a közeledést létrehoztuk. Ugyanaz az álláspontunk azonban a többi kisebbséggel szemben is. Ha a szászok ugyanazzal az ajánlattal fognak hozzám jönni, mint a Magyar Párt, tárt karokkal fogjuk őket fogadni. Nem nemzeti kisebbségeket látunk bennük, hanem párthiveket, vagy a párt politikai ellenfeleit.

Antiszemita-e Goga?

— Általában az a hit van elterjedve, Kegyelmes Uram, hogy a néppárt antiszemita. Különösen Goga Octávián magatartására hivatkoznak azok, akik ezt állítják. Mi ebben a kérdésben Tábornok Ur álláspontja?

— Nem felel meg a valóságnak, hogy Goga antiszemita. Az tény, hogy erősen nemzeti érzésű és ha ezt a nemzeti érzését tapintatlanul megbántják, akkor fellázad benne és esetleg hevesebben kitérésre ragadtatja. Ő költő is, azonkívül nála mind a jóval fiatalabb. Nálam már az érzések, az ideálok az élet-filozófia kikristályosodott. Amin ő néha boszankodik, azon én csak mosolygok. Gogát tévesen itélik meg, de abban én is igazat adok neki, hogy nem tűrhetjük el, hogy valaki, aki érzésben, vérben idegen, nekünk a hazafiasságból leckét tartson. Ezt Önök sem tűrnék el.

— Mi Kegyelmes Uram álláspontja a német-román konfliktusban?

— Engedje meg, hogy erre a kérdésre ne válaszoljak. Nem tartom helyesnek, ha egy ellenzéki, aktív politikai párt és annak vezetője a kormány külpolitikai helyzetét kijelentéseivel megnehezíti. Az a véleményem, hogy külpolitikai kérdésekben szabad kezdet kell hagyni a kormánynak.

Mikor mennek a liberálisok

— Az idő eljárt, mielőtt azonban elkészöntem volna, megkérdeztem a néppárt vezérét, mikor mennek a liberálisok?

— Azt hiszem, válaszolta Averescu generális, hogy a Bratianuék pártja azonnal távozik, mihelyt arra megfelelő ürügyet talál. Egyelőre nehéz Bratianunak ilyen ürügyet találni, de azt hiszem, hogy a kormány napjai már meg vannak számlálva.

A jövő fogja megmutatni, vajjon Averescu generális valóban a tettek embere-e, vagy ő is csak ígér, ígér mindaddig, amíg a nyeregbe nem kerül.

Dr. Kovács Jenő.

Skicc

A szürke függöny hasadásán rideg, télies fényel tört be a reggel, szinte szurta a szememet, merre felébredtem. A boldog öntudatlanság mélységéből először a butorok konturjai cibáltak fel, majd a cseléd dudolása, aki a folyosón tett-vett már javában. Aztán egy szó jutott eszembe:

— Coolidge. Coolidge, az imperátor... Igy. Az embert foglalkozása még a reggeli ébredésben is üldözi. Kezem önkéntelenül a csengőgombra nyult ki, melyet idegesen nyomtam meg. Mari, az aranyfogu, üdearcu cselédleány nyitott be a szobába és szó nélkül ágyamra helyezte a friss újságot. A lap első oldalán Coolidge neve riktott reám. Aztán cikk a demokráciáról, majd beljebb jóvágyású gyilkosságok, külpolitikai és belpolitikai szenzációk. Ennyi nagy ügy — gondoltam — az emberek lelkében fel kell, hogy kavargja a nyugalmat, ki kell, hogy vesse pályájából a közönyt, a mindennapiságot.

Gondoltam, mire a ház mindhárom emeletén iszonyatos vehemenciával kezdtek verni a szőnyegeket.

— No — gondoltam — ez már a szenzációk hatása, a cselédek megrendülését ilyen izomgyakorlatban érvényesítik. Később a szomszédos lakásban lakó kapitány ur lépteinek döngése hangzott fel, kardjának csörrenéséből határozottan valami izgalmat éreztem ki.

Mari, a cselédleányunk újra belépett a szobába, piros blúza riktott és a hideg vízzel teli mosdótalat olyan grandezzaal tette le a mosdóra, mintha a Pálffy Gyulácsy Irén darabjában tanulta volna meg a becsületet.

Nem tudom, ördög bujt-e belém, vagy hirtelen láz fogott-e el, de minden átmenet nélkül a következő mondatot böktém Mari felé:

— Mit szól hozzá Mari, Coolidge leszerel-teti a világot...

— Könnyű neki, nincs egyéb dolga — válaszolta isteni közönnyel, mialatt népsziműmentes mosollyal rám pislantott.

— Hát magát nem emocionálja a leszerelés? — kérdeztem szinte felháborodva.

— Hát az a kérdés, hogy a Jancsi leszerel-e — felelt Mari és végleg kilebbent az ajtón. Ez volt az első csalódásom ezen a reggelen. Hiába, ezért nem halad a világ; — gondoltam — a népek nem érke a nagyság iránt. Coolidge leszerelési konferenciát hív egybe és mindenki csak a maga kis bajával törődik.

Közben felkeltem és felöltöztem. Egtem a vágytól, hogy búváros háziasszonytól informálódhassam, milyen hatást tettek rá a világrengető események.

— Mit szól hozzá asszonyom: jön a világbéke! — fordultam az előszobában háziasszonyomhoz.

— Fő a családi béke — válaszolt pathétikus ömlengésemre háziasszonyom, aki a reggelen mintha veszített volna valamit molett-ségéből.

— De ami a gyilkosságokat illeti — szólalt meg kisvártatva — azok igen érdekesekek. Így mondta: érdekesekek.

Ekkor háziasszonyom egyik fiatal barátjához, egy szőke leányzó libbert be az ajtón.

— Coolidge — röppent volna ki a szó számon, de hirtelen eszembe jutott az a komikum, melyet e szó a fiatal hölgyben felbresztett volna. A fiatal hölgyek nem hívei a leszerelésnek. Fájdalom a fiatal és öreg férfiak sem. Akivel csak találkoztam, mindenki a maga kis és nagy ügyeivel volt elfoglalva. A nagy események sodra egy fodrot sem vet a mindennapiság szük vizü táván. Telehazudjuk életünket ostoba illúziókkal, összefüggéseket kerestünk a világok, országok, népek eseményeiben, holott a világ összefüggéstelenségek zavaros káosza.

Az emberek nem érnek rá a nagy kapcsolatokba való bekapcsolódásra. Coolidge, világ-béke, népszövetség — ugy hangzanak fülükben, mint hieroglifák szavai, mint egy zulukaffer szavalóművész kitérései.

Elhatároztam, hogy soha többé nem fordulok embertársaimhoz ezzel a naiv kérdéssel:

— Mit szólna hozzá?

Az emberek nem akarnak hozzászólni. Legfőleg a mahyonghoz, a primadonna toalettjeihez és Bicsérdi mesterhez.

Aldassék a szent közöny, mely megmenti az emberiséget fölösleges izgalmaktól!...

Salamon László

Titokzatos gyilkosság Méra községben

Egy parasztasszonyt agyonütve találtak házában

(Cluj-Kolozsvár, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még fülünkben vannak a gyerőmonostori borzalmas családi tragédiának utolsó akkordjai, amikor egy újabb gyilkosságról értesülünk a kolozsvári ügyészség inspekciós ügyésztől. A mérai csendőrör s rövid jelentésben közli, hogy Simon Jánosné, született Simon Katalint, házában meggyilkolva találták.

A bűntényre a közeli szomszédok jöttek rá. Néhány nappal ezelőtt látták az asszonyt férjét, amint batyuval a hátán eltávozott a faluból. Azt hitték, hogy Simon munka után néz egy közelebbi faluban, mint a parasztek rendszeren tavasszal, amikor megkezdődnek a tavaszi munkálatok. Néhányan meg is kérdezték, hogy hová megy s a kérdésekre Simon olyan válaszokat adott, melyből arra lehetett következtetni, hogy csak néhány napra megy el a faluból, hogy egy kis pénzt szerezzen az általa tudott „jól fizető helyen“.

A férj eltávazása óta azonban feleségét nem látták kijönni a házból. Eleinte nem törődtek vele, mert hiszen a falusi nép egész nap a tűzhely előtt ül, ha hideget érez odakint. Később azonban, mikor a ház körül semmi mozgást nem láttak, amely arra mutatott volna, hogy a házában van valaki, néhányan átmentek, mert azt gondolták, hogy az asszony hirtelen beteg lett s a betegség ágyhoz köti. Mint jó szomszédokhoz illik, gondolták, el-látogatnak hozzá, hogy segítsenek rajta. Mikor

azonban a ház ajtaját ki akarták nyitni, meglepődve tapasztalták, hogy az be van zárva. Be akarták nyomni, de a keményfából készült ajtó nem engedett. Többen azonnal átfutottak a csendőrségre s néhány perc múlva megérkezett az örs vezetője, néhány emberrel, akik a törvény nevében betörték az ajtót.

A szobába belépők szemé elé borzalmas látvány tárult. A szoba közepén a földön feküdt Simon Jánosné vérbefagyva. Fején hatalmas ütések látszottak, melyek arra engedtek következtetni, hogy a gyilkos fejszével hajtotta végre borzalmas tettét.

A házában különben rend volt s minden jel arra mutatott, hogy nem rablógyilkosság történt, hanem bosszu áldozata lett a szerencsétlen asszony. A csendőrör parancsnoka jegyzőkönyvet vett fel a titokzatos gyilkosságról, lepecsételtette az ajtókat és jelentést tett a kolozsvári ügyészségnek.

Az ügyészség részéről Macedonescu ügyész fogja megejteni a további vizsgálatokat. Holnap ki-megy a helyszínre a vizsgálóbíróval.

A falu népe izgatottan tárgyalja a rejtélyes gyilkosságot s a gyanu mindinkább az eltávozott férjre terelődik, aki, mint mondják, nem éppen jó viszonyban élt a meggyilkolt asszonnyal. Hogy azonban ki a gyilkos, azt a további vizsgálatok fogják kideríteni, melynek eredményéről annak idején beszámolunk.

Husvét után feloszlatták a kamarát?

(Bucuresti-Bukarest, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai között az utóbbi napokban nézeteltérés támadt afelől, hogy vajjon a most folyó ülészak legyen-e a jelenlegi parlament utolsó ülészaka, avagy hosszabbítsák meg a parlamenti ülészakot az őszi hónapokra is. A pénzügyminiszter és földmívelésügyi miniszter a meghosszabbítást kívánják és épp kell a parlament elé terjeszteni. A kormány többi tagjának ezzel szemben az az álláspontja, hogy alkotmány szerint a jelenlegi parlament nem kezdhet bele az ötödik költségvetési javaslat vitájába, éppen ezért a választójogi javaslat megszavaztatását husvét előtt akarják. A szavazást a parlament feloszlattása követné nyomon és így husvét után már meg is kezdődhetnének az új választások.

Kolozsvár százötven vagon buza bevásárlására kapott engedélyt

Uj rendszer a gabonaellátás terén

(Cluj-Kolozsvár, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemrégiben jelentettük, hogy a romániai malomszindikátus ajánlatot tett a kormánynak, hogy a lakosság lisztellátásának zavartalan biztosítása érdekében engedje meg a kormány — a már ismertetett feltételek mellett — hogy a szindikátus vásárolja be a lisztellátáshoz szükséges buzamennyiséget. Miután a kormány a malomszindikátus ezen kívánságát nem teljesítette, Osvada szindikátusi elnök tárgyalásokat kezdett a különböző erdélyi és bánáti városok vezetőivel az irányban, hogy az egyes városok maguk szerezzék be a szükséges buzamennyiséget és ezt rendes örlési díj ellenében megmunkálás végett adják ki a helyi malmoknak.

Osvada elnök tárgyalásai eredménnyel végződtek, amennyiben ilyen értelemben megállapodást létesített az egyes városok vezetőivel, úgy, hogy ennek alapján interveniáltak az ipar és kereskedelmi minisztérium illetékes osztályánál, hogy a városok részére a szükséges buzamennyiség bevásárlására adja meg az engedélyt. A minisztérium hozzájárult ehhez az új megoldáshoz és a bevásárlásra az egyes városoknak már meg is adta az engedélyt. Mint értesülünk, Kolozsvár város tanácsa százötven vagon buza bevásárlására kapott engedélyt, melynek eszközésére Utalea polgármester néhány városi megbízott kíséretében el is utazott Bukarestbe, hogy a regáti termelők érdekeltségével perfer-tálja a bevásárlást. A többi városok buza-bevásárlása ugyanez folyamatban van és szakemberek egyöntetű véleménye szerint ez az új rendszer meg fogja végre oldani a lisztellátás terén mutatkozó eddigi bizonytalanságot.

A kormány elhamarkodott intézkedésére jellemző, hogy a nagy dobra vert romániai gabonahiány minden alapot nélkülöz, mert a termelés és készletviszonyokkal rendelkező szakemberek véleménye szerint, különösen a regáti termelőknél és exportőröknél annyi gabona van felhalmozva, amely az új termésig bőségesen

fedezi Románia lakosságának gabonaszükségletét. A kormány gabonarezsimje tehát, eltekintve attól, hogy teljesen fölösleges és elhamarkodott intézkedés volt, semmiféle eredménnyel nem járt, mert a gabonáarak leszorítását sem befolyásolta különösebben. De ha mutatkozott is e téren valamilyen csekély eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy ezáltal a malomipar szenvedett jelentékeny károkat, — a kormány egész gabonapolitikája több kárt, mint hasznot eredményezett és ezenkívül újabb keserű falattal, az élvezhetetlen integrál-kenyérrel ismertette meg az örömtelen polgárok életét.

— Sandor József a kolozsvári ostromállapot megszüntetéséért. Bukarestből jelentik: Sandor József magyar képviselő ma felkereste a miniszterelnököt és memorandumot nyújtott át neki, amelyben kérte a miniszterelnököt, hogy a kolozsvári ostromállapotot szüntesse meg. A memorandum rámutat arra, hogy az ostromállapotnak semmi gyakorlati jelentősége nincsen és csupán arra alkalmas, hogy a kisebbségek gyülekezési szabadságát korlátozza.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.

Banca Ardeleana si Casa de Economie S. A. Cluj.

Előnyös feltételek mellett nyújt hiteleket. Takarékpénzesekékre és folyózámlára elhelyezett betétek után a pénzügyi viszonyoknak megfelelő jó kamatot fizet.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Sürgőcím: Ardealbanca. Tel. 165, 909, 1269.

(Arad, márc 19.) Lassan, lassan Arad zsidósága egészséges vért kap.

Itt, ahol németek tudománnyal lehet öntudórról, amely az észökent sugár.

Aradon van hinni, tenni és ligetek alatt fognak, az, hogy súlyos, nagyon történetében.

A fiatalok! Ják, hogy Mar hajlandók hinni földjén fognak.

Van egy kö Hilevitz Herma héberül. Az egy nemrég csapták intézetből szint búcsuztató, szép Amikor megtud elakart keseredni meg a szivéből igazam, hogy e seregni.

Ez a Hilevitz mozgalmat, este nokat, mindent.

Az elmúlt három nagyhete. Három estélyt is szerüen sikerült.

Fiatalok ren-degek is. Nagys mellett. A terén zászlókkal, girle.

Friss, üde, a tánc, a zene,

Féltizenkett egy még öregek ért jöttek mind kék-fehér girle sűrű illata.

Nem akarta. Az öreg mondók még tudnak gebb így választ mint mi... M

Község

Egy ember kizsarolnak

(Cluj-Kolozsvár, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sietős községben be-ségi adminisztrációhajtunk foglalás szoba kerülő tegnap a kolozsvári, hogy felelő Hárman vol csendőrkáplár, D Simon községi naszódmegeyi G hatalmu urai.

tárgyalás alá a 1921 augusztus jelentékelten ki-Todor helybeli „vallatni“ kezd nagy követ h hajszolták a fal csendőr saját sz

Nyomban e-zett, abba azon Egy Hermann érkezett a falú-árult. A buzga a rozoga taliga tól eladási eng monda, hogy s azért nem fo mekeinek kis p

A fiatalok

I.

(Arad, március 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lassan, lassan, de biztosan belekapcsolódik Arad zsidósága is az erdélyi nemzeti mozgalom egészséges vérkeringésébe.

Itt, ahol néhány évvel ezelőtt alig páran lehet tudatos gárdáról beszélni, olyan lehet tudatos gárdáról beszélni, olyanról, amely az épülő országban felkelő nap idején sokként sugaraiban fűrösztötte, edzette a lelkét.

Aradon van már egy tábor, fiatalok, akik tanulni, tenni és mérni tudnak, akik a datolya-ábrák alatt fognak megbarnulni. És az, hogy vannak, az, hogy itt Aradon vannak, nagyon súlyos, nagyon jelentős az erdélyi zionizmus történetében.

II.

A fiatalok! Héberül tanulnak és azt mondják, hogy Marxban csak Palesztina földjén hajlandók hinni, hogy Marxért csak Palesztina földjén fognak megküzdeni.

Van egy közöttük, a vezérük, a mozgatójuk, Hileritz Hermann. Ő már nagyvesszen beszél héberül. Az egyik aradi állami középiskolából, nemrég csapták ki, mert egy ugyanabból az intézetből szintén kicsapott magyar tanárjához, a tanárhoz, szép verset írt egy aradi napilapba. Amikor megtudta a tanári kar végzését, nagyon elakart keseredni. Éa kibeszéltem a fejéből, meg a szívéből is. Belátta, hogy nekem van igazam, hogy ezért most nem szabad elkeseredni.

Ez a Hileritz rendezte itt a zsidó ifjúsági mozgalmat, estélyeket, összejöveteleket, délutánokat, mindent.

III.

Az elmúlt hét, az ő hetük volt, az új zsidók nagyhete. A „Jabotinszky örs“ egymásután három estélyt is rendezett. Mindegyik nagy-szerűen sikerült.

Fiatalok rendezték, fiatalok voltak a vendégek is. Nagyszerűen mulattak zsidó nóták mellett. A terem falai telis-teli voltak kék-fehér zászlókkal, girlandokkal, zöld fenyőágakkal.

Fris, úde, harmatos volt minden. A fiúk, a tánc, a zene, a falak is, mindegyik.

Féltizenkettőkor láttam egy öreg bácsit, meg egy még öregebbet a terembe lépni. A lányaimért jöttek mind a ketten. Megcsapta őket a kék-fehér girlandok titokzatos, varázslatos, furcsa illata.

Nem akartak beljebb jönni. Beszélgettek. Az öreg mondta a még öregebbnek: „Látod, ő még tudnak így mulatni...“ A még öregebb így válaszolt: „Fiatalabbak, zsidóbbak, mint mi...“ Mind a kettő igazat mondott.

Keleti Sándor

Községi hatóság 1925-ben

Egy ember nyakába követ kötnek, azután kizsarolnak egy szegény zsidóasszonyt

(Cluj-Kolozsvár, márc. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sietünk megjegyezni, hogy nem általánosságban beszélünk, hanem az elfajult községi adminisztrációk egyik beteges példájával hajtnak foglalkozni. Annál is inkább, mert a szóba kerülő csendőrök és hatósági férfiak a tegnap kolozsvári itélőtábla színe előtt állottak, hogy feleljenek bűneikért.

Hárman voltak a vádlottak: Manutan Tanase csendőrkáplár, Dodu János közséncsendőr és Todoran Simon községi bíró. Mind a hárman a Beszterce-naszódmegyei Gredina községnek voltak teljes hatalmu urai. Bűnügyük még 1921-ben került tárgyalás alá a besztercei törvényszék előtt. 1921 augusztus havában a két csendőr valami jelentéktelen kihágás miatt letartóztatta Tyiura Todor helybeli földművest. A letartóztatás után „vallatni“ kezdték. Miután beteggé verték, nagy követ kötöttek a nyakába és azzal hajszolták a falun végig. Ezt a tettet a két csendőr saját szakállára követte el.

Nyomban ezután egy másik eset következett, abba azonban beleszólt Todoran bíró is. Egy Hermann Mária nevű szegény zsidóasszony érkezett a faluba, aki egy kis taligán szőlőt árult. A buzgó csendőrök azonnal felfejlődtek a rozoga taliga ellen s a szegény zsidóasszonytól eladási engedélyt kértek. Az asszony azt mondta, hogy igazolványát elveszítette az uton s azért nem fordult vissza falujába, mert gyermekeinek kis pénzt szeretett volna szerezni,

mivel ő szegény özvegyasszony, így hát ő kell gondoskodjon családja fentartásáról. A csendőrök azonban nem vették figyelembe a védekezést és a szekér szőlőt elkobozták.

Eddig rendben volna a dolog, mert hiszen az elkobozáshoz joguk volt a csendőröknek természetesen úgy, hogy ezt a hivatalos aktust tudtára adják a felsőbb hatóságoknak. A csendőrök azonban praktikus emberek voltak. A hasznost egyesítették a kellemessel és a szekér szőlőt ők maguk árusították el. Adtak a községi bírónak nyolc kilogram szőlőt, hogy szemet hunyjon a dolgok fölött s ezt az ajándékot még megtoldották ötven lejjel.

A kifosztott asszony természetesen jelentést tett a hatóságoknak Gledina község urainak viselt dolgairól. A feljelentésre megindult a bünygyi eljárás, melyben az első ítéletet a besz-

Elsimult a konfliktus Coolidge és a szenátus között

(Newyork, március 18.) A konfliktus, mely Coolidge elnök és a szenátus között Warzen államfőügyesszé való kinevezése miatt kiéleződött, ma kedvező elintézés nyert. Coolidge-nek sikerült a szenátussal megegyezésre jutnia, amennyiben Warzen visszautasította kinevezését, amelyet a szenátusi bizottság másodsor sem hagyott jóvá. Így a súlyos alkotmányjogi konfliktus, mely más komplikációkkal fenyegetett, békésen elsimult. A szenátusi bizottság egyhangú hozzájárulásával John Sergeant, volt igazságügyminiszter lett a főállamügyész.

Májusra halasztották a Codreanu-pör tárgyalását

A falvak népe tüntetni akart Focsaniban. A katonaság gépfegyverekkel szállotta meg az utakat

(Bucuresti-Bukarest, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdélyben elsőnek az Uj Kelet számolt be a Zelea Codreanu per focsanii tárgyalásának első napjáról s azokról a súlyos, rombolásokkal kapcsolatos zavargásokról, amelyek a tárgyalás első napján a focsanii utcákon kirobbantak. A már említett huszonöt tüzet szétrombolása óta a katonaság rendet teremtett s a tüntetők közül négy diákot őrizetbe vett. A négy őrizetbe vett diákot, Tache Policrat és Paul Ilescu ügyvédek intervenciójára, a ma délelőtt folyamán szabadlábra helyezték.

A kis városkában egyébként óriási izgalom uralkodik. Focsani ma valóságban egy ostromlott város képét mutatja. A hatóságok ugyanis hírül vették, hogy a környékbeli falvak lakossága tüntetési és rombolási céllal akar vonulni a városba és így felsőbb rendeletre a várost gyalog és tüzerosztatokkal vették körül. A gyalogsapatok golyószórókkal és gépfegyverekkel, a tüzerosztatok pedig ágyúkkal szállták meg a városba vezető utakat és utcákat. Az összes üzleteket hatósági utasításra bezárták.

A belügyminisztériumba érkezett híradás szerint Odobestiben, Panciuban és Adjudban a lakosság nagyszabású antiszemita-tüntetésekre készül. Tatarescu belügyminiszter telefonon lépett érintkezésbe az illetékes vármegyei prefekturákkal és városi primáriákkal, akiket a legenergikusabb rendszabályok életbeléptetésére utasított.

Körözölevelet adtak ki a volt magyar népbiztosok ellen

Az ügyészség emlékiratát megküldik az összes kulturnemzetekhez

(Budapest, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szomorú emlékü magyar kommun tör-ténelme utolsó fázisához most van elérkezében. A budapesti ügyészség nyomozólevél kiadását kérte a megszökött népbiztosok ellen, akik azóta részben Oroszországban, részben Ausztriában, részben az uddállamokban helyezkedtek el. A nyomozólevelet Kun Béla harmincegyéves, volt külügyi, Kunfi Zsigmond negyvenéves, volt közoktatásügyi, Landler Jenő negyvenötéves, volt belügyi, Pogány József harmincegyéves, volt hadügyi, Rákosi Máttyás huszonnyolcéves, volt kereskedelemügyi, Szántó Béla volt hadügyi, Székely Béla volt pénzügyi, Vágó Béla harmincnolcéves, volt belügyi, Varga Jenő negyvenéves, volt pénzügyi, Ládai István 46 éves miniszteri tanácsos, volt igazságügyi, Lengyel Gyula volt pénzügyi, Illés Arthur volt közlelemzési, Alpári Gyula volt külügyi, Böhm Vilmos 40 éves, volt hadügyi, később hadseregőparancsnok, Erdélyi Mór volt közellátási, Fiedler Rezső volt hadügyi, Guth Antal volt közegészségügyi, Hamburger Jenő volt földművelésügyi, Hevesi Gyula szociális termelési népbiztosok, valamint Garbai Sándor volt kormányzótanácsi elnök ellen felség-sértés, lázadás, gyilkosság, rablás, személyes szabadság megsértése, zsarolás és más bűncselekmények címén adta ki a budapesti ügyészség. A nyomozó-

tercei törvényszék hozta. A törvényszék a két csendőrt hivatalos hatalommal való visszaélésben és zsarolásban mondotta ki bűnösnek és úgy Dudut, mint Todorant hét-hét hónapi fogházra ítélte. A bírót zsarolás büntetésében marasztalta el és tíz napi fogházzal büntette. Azonkívül felfüggesztette hivatalától három évre.

A kolozsvári itélőtábla elé tegnap került ez a tanulságos bűnügy. Tanasescu főügyész a hivatalos hatalommal való visszaélésről szóló törvény által előírt büntetést akarta alkalmaztatni: az öt évi fogházat. A táblai tanács azonban nem vette figyelembe érvelését és Manután csendőrkáplár büntetését három hónapi fogházra, a Doduét ötszáz lej pénzbüntetésre szállította le. A községi bírót ezer lej büntetési pénz fizetésére kötelezte. Az elítéltek megnyugodtak az ítéletben.

Tegnap számában közölte az Uj Kelet, hogy az ügyész arra való hivatkozással, hogy a vád tanui nem jelentek meg a tárgyaláson, a tárgyalás elnapolását kérte. A bíróság helyt adott az ügyészi kérésnek s a tárgyalás folytatását május havára halasztotta.

Itt említjük meg, hogy Motza lelkész százsvárosi lapja, a „Libertatea“, legutóbbi számában a romániai falvak lakosságához felhívást intézett, hogy a focsanii per tárgyalásának napján távirati uton kérjék az esküdteket Zelea Codreanu felmentésére.

Ujabb jelentés szerint a focsanii esküdttörvényszék elvetette Paul Ilescu védőnek ama kérését, hogy Zelea Codreanun kaució ellenében helyezze szabadlábra. Amikor a tárgyalóterem közönsége értesült a végzésről, kivonult az utcára és tüntetni kezdett.

Az egyik üzletben annak tulajdonosa, Pelfer Ignác, huszadmagával tartózkodott. Amikor a tüntető tömeg neki akart esni az üzletnek, Pelfer revolverével többször a levegőbe lött, hogy a rombolni akaró tüntetőket szétugrassa. A rendőrség Pelfert és az üzletében tartózkodó husz embert nyomban letartóztatta.

A focsanii zsidóság az események hatása alatt ma küldöttséget menesztett a miniszterelnökhöz és Chirculescu munkaügyi miniszterhez, aki tudvalevőleg focsanii származású. A focsanii zsidó hitközség táviratban fordult az uralkodóhoz segítségért.

levélben az ügyészség Kun Bélát 119 gyilkossággal, 5 rablással párosult gyilkossággal gyanúsítja az ügyészség. Az ügyészség a nyomozólevéllel kapcsolatosan emlékiratot készített, melyben felemlíti, hogy a tanácsköztársaság bemutatkozása tulajdonképpen 1919 április 12-én történt, amikor Stenczel János ügyvédet, Nikolényi Dezső rendőrfogalmazót, Várkonyi Bálint malomtulajdonost kivégezték. Az emlékirat felemlíti, hogy Szolnokon, 1919 március harmincegyedikén két, Jászárokszálláson három, Fegyverneken két kivégzés történt. Sopronban, Kecskeméten szintén voltak e napon kivégzések. Hasonlóan voltak kivégzések Vácson, Gyöngyösön, Győrött, Esztergomban, Kecskeméten, Kalocsán, Ráczkevény, ahol még a gyermekeket sem kimélték. Kalocsán június 24-én egyszerre tizennégy embert akasztottak fel, ugyanott harmadnapra nyolcat. Megemlíti még az emlékirat a Hollán-testvérek és Berend Miklós egyetemi tanár hősi halálát, Madarász Béla orvosnövendék kivégzését.

Az emlékiratot az ügyészség ma küldi át a főügyészségre. Onnan az igazságügyminiszter utján a külügyminisztériumba továbbítják, hogy onnan a külföldi államok követségei utján Európa összes kulturnemzeteihez eljuthasson.

Az emlékirat ezután részletesen felsorolja a népbiztosok külön bűncselekményeit.

ségben

nyitni, meglepődve rva. Be akarták a ajtó nem enge- a csendőrségre s az örs vezetője, nevében betörték

borzalmas látvány n feküdt Simon hatalmas ütések ek következtetni, ta végre borzal-

t s minden jel vilkosság történt, encsétlen asszony. nyvet vett fel a ette az ajtókat és gnek.

donescu ügyész okat. Holnap ki- l. alja a rejtélyes b az elévázott s, nem éppen jó szonnyal. Hogy vizsgálatok fog- ról annak idején

arát?

gjai között az yen-e a jelen- az őszi hóna- vánják és épp őszi ülészakon az álláspontja, vetési javaslat. A szavazást etnének az uj

uza helyt

ponaszükségle- hát, eltekintve lhamarkodott énnyel nem t sem befo- atkozott is e y, ha tekin- mpar szen- ormány egész hasznót ered- serü falattal, l ismertette

ári ostrom- estből jelen- selő ma fel- morandumot a miniszter- romállapotot mutat arra, gyakorlati a alkalmas, szabadságát

tár Rt.

ie S. A.

gával.

9, 1269.

Hamis könyörgő-levelekkel és nyomtatványokkal árasztják el Erdélyt

(Cluj—Kolozsvár, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi hetekben Erdély jöszivü zsidóit valóságos elárasztják könyörgő levelekkel, gyűjtőkönyvecskékkel, nyugtákkal, ajánlásokkal. Most derült ki, amint azt legutóbbi számunkban is megírtuk, hogy egy valóságos hamisítóbanda dolgozik. Szinte irodaszerűen csinálják a dolgukat, hamisított bélyegzőkkel, hamisított nyomtatványokkal dolgoznak és ebből ilyen módon egészen jól jövedelmező kis üzlet kerül ki. A szebeni rabbi nevére hamisított könyvecskét és nyomtatott nyugtákat az Uj Kelet mai felhívása következtében már elkobozták. A könyvben minden egyes lap le van bélyegezve hamisított bélyegzővel és az adakozók névsora mellett fel vannak tüntetve az összegek is, amelyek husz—ötven lejes tételekkel jelentékeny összeget tesznek ki. Van az adakozók között azonban több olyan is, aki névtelenül jóval nagyobb összeget adakozott. Látunk nagyvonalú adakozókat épügy, mint kézdivásárhelyieket, nagyváradiakat, kolozsváriakat, beszterceieket, belényesieket és aradiakat.

Mulatságosan kedves invitáló sorokkal ejtették meg a szédelgők az adakozók szívét. A könyvben ajánló sorok vannak Künstlicher rabbi aláírásával, amelyek bájos naivsággal magyarázzák meg a zsidó jótétemény fontosságát. A Talmudból való idézetekkel ismertetik meg azt, hogy fiatal gyermekek zsidó szellemében való nevelése mennyire fontos. Egy héber és egy német szöveg buzdítja adakozásra a jöszivűeket. Ime álljon itt szözerint a német felhívás, amelyet a rabbi helyett készítettek.

Edle glaubenstreue B.

Ich Kome zu eich mit sehr ein grosse bite. Den dass ist dach bekant dasz diese eine erhaltung ist nach da fir dem Judentum die kinder vász sizen und lernen di heilige Torah so vie es der Profet gízgat hat. Da zog für der Tochter zion ihre ganze Herlühkeit fort zolang man die arme Kinder untermstützt sie solle-n kumen lernen hat nach das Judentum eine hafnung darum bröder bét ich eich uterstizt unzere Jesive das vier solen kenen lernen und in dem sechis verden vir gehören vern.

Sibiu február 10. 1925.

Herman Künstlicher

Ugyanez az irás, tehát ugyanebből a műhelyből került ki ez a könyörgő levél is, amit Brisk Hermann csekei rabbi nevére hamisítottak. A levél betűről-betűre eredeti helyesírással és fogalmazásban így hangzik:

Vorzuger dieses Schrift hatten beu mir in meiner Sulle iber ein ganzes Iohr Gelärnt hat aber auch Sehr Fleusig er ist auch Sehr ein guter Siller und ist immer zur Prüfung gestanen.

Also ich bitte die Geharten Jüdische brider dass Seu Ihm mit aller möglichkeit untermstützen Sollen. Den er ist sehr ein armes Kind und von seine Elterin könne er gar ke,ne untermstützung Kriegen. Den seu Sind sehr areme Leute!

Magyar Cseke, august 21 ten

Pecsét helye:

Brisk Hermann

A kolozsvári zsidó hitközség és rabbinátus lapunk útján hívja fel a híveket, hogy bárhol honnan származó segélykérőknek adományokat csak akkor adjanak, ha az ív a hitközség elnökének kézjegyével, a hitközség bélyegzőjével, vagy a főrabbi aláírásával és pecsétjével vannak ellátva.

* **Oradea-Maren** hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond. (Ezredévi emlék-tér) Pareul Eminescu 2. sz. (Ernyőüzlet).

* **O-Tátrafüreden** a tavaszi szezon gyönyörű idővel köszöntött be. Enyhe napsütéses száraz idő. Tüdőcsushurut, idegbántalmak, bazedoff, gyomorbetegség számára a Tátra-szanatóriumban szakszerű kezelés és kintű ellátás. Mindenféle felvilágosítást ad a Hegedűs Hirlapiroda, Nagyváradon,

Éjféle ülésekkel hajszojlik keresztül a közigazgatási törvényt

A kamara és szenátus mai ülése

(Bucuresti-Bukarest, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ülésén Florescu volt igazságügyminiszter kérdést intézett Bratianu Vintila pénzügyminiszterhez, hogy vajjon a hadikártalanításokat ez évben csupán a határmenti területeken, avagy az ország belsejében is folyósítani fogják. Bratianu Vintila nyomban válaszolt a felszólalásra és kijelentette, hogy a hadi kártalanításokat ez évben az ország egész területén folyósítani fogják.

Ezután Mosoiu miniszter törvényjavaslatot terjesztett elő, amelynek értelmében a beszarabiai agrárbizottság elleni felebezések nem a semmitűszékhez, hanem a legfelsőbb agrárbizottsághoz fognak kerülni döntésre. A kamara a törvényjavaslatot a szekcióknak utalta ki.

A napirend során a kamara vita nélkül megszavazta az esküdtbíróóságok állandósításáról szóló javaslatot.

A szenátus mai ülésén napirend előtt Chirculescu miniszter beterjesztette a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot. Ezután Pherechide elnök kérte a szenátust annak kimondására, hogy mindaddig, míg a közigazgatási törvényjavaslat meg nem lesz szavazva, a szenátus éjjel is ülést fog tartani. A szenátus a javaslatot elfogadta és így mátol kezdve a szenátus éjjel is ülésezni fog.

A napirend során Dimitru szenátor a közigazgatási törvényjavaslat előadója, hosszú beszédben foglalta össze a különböző pártok vezéreinek eddigi elhangzott beszédeit. Különösen részletesen foglalkozott Poloni szász képviselő beszédével és leszögezte, hogy a román államnak eszéágában sincsen a más nemzetiségű lakosság érdekeit sérteni és a kormány minden ténykedésével a kisebbségi protezzálásról tett tanúságot. Beszéde végén kifejtette, hogy a törvényjavaslat alapelve a centralizáció.

A jugoszláv ellenzék kivonul a parlamentből

Izgalom a megsemmisített mandátumok miatt. Egyes horvát politikusok még reménykednek a megegyezésben

(Belgrád, március 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belgrádi parlament igazoló bizottsága tegnap az alkotmány védelmére vonatkozó törvény értelmében hatvanegy Radics-párti képviselő mandátumát megsemmisítette meg. A bizottságnak két tagja tiltakozott a mandátumfosztás ellen.

Ujabb belgrádi jelentések szerint az igazolóbizottságban a mandátumok megsemmisítése miatt igen komoly belpolitikai válságtól tartanak. Amennyiben a parlament plenáris ülésén az igazolóbizottság határozatát a többség megerősítene, úgy attól lehet tartani, hogy az egész ellenzék kivonul a parlamentből és annak üléseitől távolmarad.

Az egyesült horvát képviselők lapja ma feltűnő helyen cikket hoz, amelyben kijelenti, hogy Horvátország képviselőinek a belgrádi parlamentből való kizsaszítása egyetlen egy

horvátot sem lep meg. Pasics és Pribicevic Belgrádjától senki sem várhat jót és Horvát ország semmi esetre sem várhatott egyebet. A jugoszláv parlament, amelynek a népszuverénitás és a polgári szabadságok várának kellene lennie, börtönné és politikai erőszakoskodás lera-kodóhelyévé változott. A felvett harcot a horvátok tovább is folytatni fogják és sem fejet, sem terdet nem hajtanak Pasics előtt. A lapot a cikk megjelenése után a rendőrség azonnal elkobozta. A zágrábi rendőrfőnök kijelentette, hogy a jövőben azt sem engedi meg, hogy a horvát képviselők gyűléseket tarthassanak. A képviselők nagyrészt amugy is le fogják tartóztatni, mert mandátumuk megsemmisítése után a képviselői immunitás többé nem védi őket.

Utolsó zágrábi jelentések szerint egyes horvát politikusok még most is reménykednek abban, hogy Belgrád és Zágráb között sikerül helyreállítani a békét.

Lázás izgalom

Lengyelországban a német garancia-javaslatok miatt Miért kívánják a Lengyelországban élő németek Németország felvételét a népszövetségbe?

(Berlin, márc. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hetek óta az elnökválasztás lázas előkészületei mellett egyébről sem esik szó, mint Németországnak a biztosítékok problémáiról tett javaslatáról. Ezt a problémát voltaképpen a kölni zóna kiürítésének kérdése vetette fel. Franciaország azt az álláspontot foglalta el, hogy mindaddig nem hajlandó a rajnai és a Ruhr-vidék kiürítésére, amíg nem lát határai biztosítására teljes garanciákat.

A birodalmi kormány a szövetséges hatalmaknál akkreditált követei útján különböző olyan lehetőségekre hívta fel az antant figyelmét, amelyek alapján a békét teljesen biztosítani lehet. E tekintetben formális javaslatot nem jöttek, hanem — mint már jelentettük — fesztelen megbeszélések során utaltak a német birodalom keleti részén való határkiigazítások szükségességére. Ha ezt a szövetséges hatalmak honorálnák, akkor a béke a német kormány szerint belátható időre biztosítva lenne.

A keleti határ Lengyelország felé esik és nyilván a danzigi kérdés újraváló bolygatását látják benne a lengyelek, akik erős mozgalmat indítottak a várható német javaslatok megakadályozására. Óriási miútingeken tiltakoznak a lengyel határvárosokban és Varsóban is a német tervek ellen és háborúval fenyegetik meg Németországot arra az esetre, ha legkisebb megmozdulást is vesznek észre a már Lengyelországhoz csatolt területek visszanyerésére.

Ezzel szemben a német nacionalista újságok rámutatnak azokra az igazságtalanságokra, amelyek az 1922-iki népszavazás alkalmával történ-

tek azokon a területeken, amelyeknek sorsát szövetséges bizottságok intézték. A bizottság elnöke egy francia tábornok volt, aki úgy irányította a választást, hogy az nem lehetett, csakis a lengyelekre nézve kedvező.

A német kormánylapok a kérdéstről nagy rezerváltsággal irnak, hangsúlyozzák, hogy a kormánynak még egyelőre fix javaslata e kérdésben nincs, de a sorok között rámutatnak azokra a sérelmekre, amelyek a Lengyelországhoz csatolt németégek állandóan hangoztat. Így többek között a német kultúra elnyomását, a németégeknek a kereskedelmi és ipari életben való leszorítását sérelmezik és sajtójuk abból az egy okból követeli Németországnak a népszövetségbe való felvételét, hogy itt nyomtatók és eredményre való kilátással képviseljék őket a német delegátusok.

— **Lopás egy nagyváradi fürdőben.** Nagyváradról jelentik: Fenyves Mór bankigazgató feljelentést adott be a nagyváradi rendőrségen, hogy ismeretlen tettes ellopta a Rimánóczi-fürdő safejában elhelyezett és negyvenezer lejt tartalmazó pénztárcáját. A bankigazgató személyesen tette be a safe rekeszébe a pénztárcáját és a kulcsot magához vette. Fürdés után, amikor távozni akart, megdöbbenve konstátálta, hogy a tárcája eltűnt a lezárt rekeszből. A gyanúja mindenekelőtt Kertész Lajosra, a safe ellenőrére terelődött. Kertész azonban a — bár egész természetesnek találta, hogy első sorban őt veszik gyanuba — erőlyesen tagadta, hogy ő lopta volna el a pénzt. A rendőrség megindította a nyomozást a különös lopási ügyben.

Tavaszi férfiszövetudonságok

Óriási választékban érkeztek az

URANIA férfi-konfekció áruházba

Cluj, Cal. Begele Ferdinand 34.

URANIA mozgóval szemben
Ruhák résziesfizetőre le!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó ság napilapja

Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő-Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Ha Európa népessége kizáróan zsidó volna, akkor a következő, különös képe volna a világnak: Nem volna háború és ennek következtében erkölcsi érzésünket nem érné olyan gyakran sérelem és emberek millióit nem vonná el élethivatásuktól és produktív foglalkozásuktól; az államadóságok és adók ezáltal kisebbek lennének. A zsidók közismert hajlandóságából következően, a művészetek és tudomány, de különösen a zeneművészet istápolása magas fokot érne el. Ipar és kereskedelem virágozna. Emberi élet ellen irányuló büntetést kevés volna és vagyonelleni bünteteket bizonyára csak ritkán kisérné az élet ellen elkövetett merénylet. A jólét igen nagy arányban emelkedne, mint egy természetes folyamán a rendszeres és intelligens munkának és takarékoságnak és ez a jólét bőséges jólétségben nyilvánkozna meg.

Alphonse de Candolle

(A tudományok története két évszázad alatt.)

Kiszállt a hatóság a gyerőmonostori borzalmas családi tragédia színhelyére. Kedden délelőtti bizottság szállott ki Gyerőmonostorra a hivatalos vizsgálat lefolytatására. A bizottság tagjai: dr. Dunca György, kolozsvári vizsgálóbíró, Manoliu Adrian királyi ügyész és dr. Hossu törvényszéki orvos voltak. A peccélt ajtók felnyitása után megtörtént a jegyzőkönyvvétel a gyilkosság színhelyéről. A hálószobában, ahol a tragédia történt, minden úgy maradt, ahogy a gyilkosság alkalmával volt. Az ajtón és a falakon vérnyomok látszóttak. A felfordított butorok arra vallottak, hogy dulakodás folyt le a pap és áldozatai között. A szoba közepén feküdt a meggyilkolt öreg cselédnek, Dán Annának holtteste. Gyerőmonostor községe a gyilkosság óta állandóan tele van idegnekkel. A paplakról és a holttestről mozioperatórok felvételeket készítenek. Gyerőmonostort tehát nevezetessé tette a szerencsétlen lelkész borzalmas tette. A bizottság előtt is legvalószínűbb az a feltevés, hogy Giurgiuea pap pillanatnyi elmezavarában követte el ezt a rémes cselekedetet. Azt az értesítés kapuk a bánffyhungyadi kórházból, hogy egy a pap, mint a papné állapota javulófélben van s felgyógyulásuk csak rövid idő kérdése.

Goldzieher professzor könyvei a zsidó nemzeti könyvtárban. Megírtuk, hogy Goldzieher Ignácnak, a Budapesten elhalt világ-hírű orientalistának könyvtárát a napokban nyitották meg Jeruzsálemben. A nevezetes könyvtár külön osztályát képezi a zsidó nemzeti könyvtárnak. A ritka és nagyértékű gyűjtemény iránt óriási verseny indult meg és Poroszország is, dacára a rossz német pénzügyi viszonyoknak, megakartta vásárolni a könyveket. Jellemző arra a vetélkedésre, ami a Goldzieher-könyvek iránt megnyilatkozott, hogy Japán is kiküldte egyik szakértőjét a könyvek megvásárlása céljából. Goldzieher könyvtára hatezer kötetből áll. E könyvek kétezerhatszáz szerzőtől származnak. Legnagyobb értékűek azok az arab művek, amelyeket Kairóban nyomtattak néhány évszázaddal ezelőtt. Az értékes könyvtárat egy fiatal berlini orientalista, dr. Hartwig Baneth rendezte. Ugyancsak ő fogja sajtó alá rendezni Goldzieher hátrahagyott tudományos levelezéseit és kéziratait.

A szilágysomlyói nőegylet táncestélye. Március 11-én tartotta meg ezidei táncestélyét a szilágysomlyói zsidó nőegylet. Az estély iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, bár ez az érdeklődés némileg mögötte maradt a nőegylet által az előbbi években rendezett táncestélyeinek. A hangulat mindvégig igen emelkedett volt, úgyhogy a megjelentek a hajnali órákig maradtak együtt.

A dési cionista-csoport közgyűlése. Désről jelentik: Március 8-án tartotta meg rendes évi közgyűlését a dési cionista csoport a tagok

általános érdeklődése mellett, melynek keretén belül megejtették a tisztújítást. Rosenzweig M. Jehuda alelnök, mint a közgyűlés elnöke értékes megnyitó beszédében mutatott rá a csoport két és fél éves működésére. Löwy József főtitkár magasszónyású és szellemes beszámolójában markáns vonásokban festette meg a zsidóság világhelyzetét. Dr. Szőnyi központi kiküldött a Keren Hajjeszód fontosságát hangsúlyozta. Matsowszky Salamon lakatosmester a zsidó iparosságnak a nemzeti munkában való fontosságáról beszélt. Ezután megejtették a tisztújítást, melynek eredményképpen a közgyűlés Dux Mörice eddigi elnököt a csoport diszelnökévé, dr. Harsányi Jenőt ügyvezető elnökké, társelnökké pedig Rosenzweig M. Jehuda és Hirsch Samu, főtitkárrá Barna Kálmánt, pénztárnokká Wolff Adolfot, ellenőrké Hárnik Simont, Salamon Adolfot és Matsowszky Salamont, gazdává Hirsch Manót választotta meg. A Keren Kajemeth vezetését a közgyűlés óriási lelkesedéssel az agilis Sternberg Saroltára bízta. Sékelbiztos Hegyesi Fráda és Klein Albert, sajtóreferens dr. Harsányi Jenő ügyvezető elnök, Pro Palesztina Liga vezetője Wolffné Hárnik Paula lett. Végül a közgyűlés megválasztotta a 25 tagból álló kisintézőbizottságot. Az újonnan megválasztott tisztikar nevében dr. Harsányi Jenő ügyvezető elnök mondott köszönetet a közgyűlésnek, nagyjában vázolta azokat a feladatokat, amelyek a vezetőségre és a csoportra hárulnak. A mindvégig emelkedett hangulatu közgyűlés a Hatikvah elénekésével ért véget.

Az orosz ügyvivő Japánba érkezett. Tokióból jelentik: Kuznecov orosz ügyvivő pénteken ideérkezett. A japán kormány nagy delegációt küldött fogadására és üdvözlésére. Kuznecov kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy ő Japán, Oroszország és Kína együttműködésének elérésére törekszik. Elismerte, hogy ez az együttműködés talán úgy tűnhetik fel, mintha ténylet akarna lenni az angolszász hatalmak ellen, kijelentette azonban, hogy semmiféle tekintettel másokra nem lehet, mivel ez az együttműködés az egyedüli út a világbéke kivására.

Az új londoni zsinagóga. Londonból jelentik: A napokban ünnepelték az új zsinagóga alapkövetését. Az ünnepséget Claude Goldsmid-Montefibre vezette. Az új zsinagóga a leghatalmasabb középületek egyike, amely tizennégyezer embert képes befogadni. Az építkezés költségét negyvenhatezer font sterlinggel irányozták elő, míg a berendezés költségei tízezer font sterlingre rugnak.

Április elsején értéküket vesztik a papír egy- és kétlejesek. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter az egy és két lejesek kicserélésére vonatkozólag rendeletet bocsátott ki, amely szerint az egy- és kétlejesek papírbankjegyek 1925 április 1-ig kivonandók a forgalomból és ezért felhívja az összes pénzügyigazgatóságokat, ezen rendelet vétele után azonnal intézkedjenek aziránt, hogy a közönség fenti bankjegyeket a pénzügyigazgatóságoknak fémpénzre való kicserélés végett szolgáltatásuk be, mert a papírbankjegyek április elsejével értéküket veszítik. Az egy- és kétlejesek bankjegyek többé semmi címen forgalomba nem kerülnek, hanem megfelelően becsomagolva a Banca Nationala helybeli fiókjának beszolgáltatandók, azon városokban, ahol a Banca Nationalának fiókja működik, míg olyan helyeken, ahol ezen intézeteknek fiókja nincsen, a központi államkincstárnak szolgáltatandók be.

Eljegyzés. Klein Pirike Alba-Julia és Kepes Samu Simleul-Silvaniei jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Házasság. Baumann Pirocska és dr. Fehér Ferenc folyó hó 18-ikán Oradea-Mare-n házasságot kötöttek.

Felmentett szigurancfőnök. Maramaroszigetről jelentik: Négy év óta húzódó büntűgy ért véget tegnap a maramaroszigeti törvényszéken. Az ügy vádlottja Hotnog György volt nagybányai szigurancfőnök, aki ellen többrendbeli súlyos vádat emelt az ügyészség. Az évek óta húzódó ügyben hosszas huza-vona után tegnap tartották meg a tárgyalást, amelynek eredménye az volt, hogy a vádak nem igazolódtak be. A törvényszék Goga Theodor kir. ügyész vádja és Doros Sándor ügyvéd védelme után felmentette Hotnogot.

Balfour Nápolyba érkezett. Rómából jelentik: A „Massagero“ jelentése szerint Balfour Palesztinába való útjában Nápolyba érkezett. Innen Teorminába utazik, ahol megvárja az angol király érkezését.

Most jelent meg. Dr. Krausz Samuel: A zsidó Palesztina négy évezreden keresztül I. (A zsidók története Herodes koráig). Ára 35 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Uj közoktatási inspektor Kolozsvárt. Bujor kolozsvári tanügyi inspektort a közoktatásügyi minisztérium közoktatásügyi vezérfelügyelővé nevezte ki. Bujor inspektor Nagyszebenben már el is foglalta új hivatalát, melynek hatásköre dr. Pteancu Sándor kolozsvári vezérfelügyelő hatásköréhez hasonló a nagyszebeni kerületben. Bujor inspektor helyébe Kolozsvárra N. Regmanu inspektort neveztek ki, aki a kolozsvári tanfelügyelőségen már el is foglalta hivatalát.

Titokzatos csecsemő-csere a pozsonyi klinikán. Nyitráról jelentik: Pár nappal ezelőtt Nyitrán megbetegedett egy asztalosmester özvegye és rövidesen meg is halt. Halálos ágyán igen érdekes vallomást tett tizenévesztendő fia származására vonatkozólag. Magához hívta a szomszédokat, házbelleket, akik előtt a következő vallomást tette: Tizenegy évvel ezelőtt fiam született a pozsonyi születési klinikán. A gyermek halva jött a világra. Mivel férjem nagyon szerette volna, hogy családunk legyen, nem akartam megszorítani őt és a kórházban kieszközöltem, hogy nekem adják egy ismeretlen asszony ujszülött gyermekét, akinek anyja szülés közben meghalt. A gyermeket hazahoztam és felneveltük. Férjem a háború alkalmával bevonult. Rövidre rá elesett az orosz fronton. Ő természetesen nem tudott arról, hogy a gyermek nem az övé. A szegény asszony a vallomás megtétele után rövidesen meghalt. A hatóság most megindította a nyomozást az árván maradt gyermek apja kiletének megállapítása iránt.

Aki tévedésből kétszernősült. Bohózatok számára szinte kínálkozik az a pör, amely most került Párisban a törvényszék elé. Hőse egy jámbor, becsületes nyárspolgár, aki semmitől sem fél jobban, mint attól, hogy a bírósággal összetűzésbe kerüljön s most mégis ebbe a rettegett helyzetbe jutott, még pedig bigámia miatt. S a legfurcsább a dologban, hogy neki magának sejtelmé sincs róla, hogy kétszer is megnősült. Van ugyanis a különös bonyodalom hősenek, illetőleg áldozatának, a derék Georg Martinnak egy bátyja, Róbert, aki teljes ellentéte öccsének: szélmagasságaiért már fogszágot is szenvedett. Amiért erkölcsös, törvénytisztelő bátyja szakított is vele. Mostanában Georg Martin megházasodott, de rövid idő múlva, hogy válasszottját oltárhoz vezette, szörnyű meglepetés érte: eljárást indítottak ellene bigámia miatt. S fel is mutatták neki az okiratokat, amelyek szerint ő, Georg Martin már házasember, sőt két törvénytelen gyermeket adoptálta is. A jámbor férfiú nem tudott hova lenni ámulatában, míg aztán a rejtélyt kivilágosodott. Testvére, Róbert volt a ludas. S ennek a története is igen bonyodalmas. Róbert ugyanis évekkal ezelőtt megnősült, de a feleségét otthagya. Később újra meg akart házasodni, amit csak úgy tehetett, hogy csalafinta uton megszerezte magának a testvére okmányait. Házasságában aztán törvénytelen gyermekeit is adoptálta. Így keveredett bajba az öccse: bigámia vádjával sujtották, holott a bátyja követte el a kettős házasság bűnét. Nem kis nehézséggel sikerült magát tisztáznia s helyette most már az igazi bigámiasra tette rá kezét a törvény.

* Purgó — eredeti dobozban — minden gyógyszerárban. (1)

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat-színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatcentrumok és kőfőltárakban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-on kaphatók!

erdinand 34.

szemben
retőre is!

örvényt

end előtt Chirculescu
ivándorlásról szóló
részletesen foglal-
echide elnök kérte
hogy mindaddig,
slat meg nem lesz
est fog tartani. A
és így mátol kezdve

szénátor a közigaz-
hosszu beszédben
vezéreinek eddigi
k részletesen foglal-
beszédével és leszó-
széágában sincsen a
ait sérteni és a kör-
kisebbségi protezsá-
gán kifejtette, hogy
tralizáció.

entből

politikusok

es és Pribicevic
t jó és Horvát
atott egyebet. A
k a népszuverénit
várának kellene
lezakoskodás lera-
harcot a horvátok
sem fejet, sem
előtt. A lapot a
rség azonnal el-
ők kijelentette,
li meg, hogy a
tarthassanak. A
s le fogják tar-
megsemmisítési
bé nem védi őket.
erint egyes hor-
ménykednek ab-
között sikerül

ok miatt

g felvételét

lyeknek sorsát
A bizottság
lt, aki úgy irá-
nem lehetett,
rező.

kérdésről nagy
vozzák, hogy a
avaslata e kér-
tött rámutatnak
Lengyelország-
hangoztat. Így
elnyomatását, a
ipari életben
sajtójuk abból
szágnak a nép-
y itt nyomaté-
sal képviseljük

di fürdőben.

Mór bankigaz-
váradí rendőr-
lopta a Rima-
és negyvenezer
A bankigazgató
szébe a pénz-
vette. Furdés
döbbenve kon-
lezárt rekesz-
értés Lajosra,
és azonban a
ta, hogy első-
lyesen tagadta,
A rendőrség
ülönös lopási

KÖZGAZDASÁG

Az első csődkérvény a kolozsvári törvényszéknél. Rados és Társa kolozsvári cukorkagyárosok ma kérvényt adtak be a törvényszékhez, amelyben 120.000 lej passzívával csőd eljárás megnyitását kérik maguk ellen. A kénszeregyezségi eljárás hatályon kívül helyezése óta ez az első csőd eljárási kérvény a kolozsvári törvényszéknél.

Uj rend a csomagfeladásnál. Bukarestből jelentik: A bukaresti postavezérgazgatóság rendeletet küldött szét, mely szerint a jövőben minden egyes csomagküldeménynél külön szállítólevelet kell kiállítani. Ezzel a rendelkezéssel a vezérgazgatóság megszüntette azt a könnyebbséget, amely lehetővé tette, hogy egy szállítólevéllel három csomagot lehessen egy címzett részére feladni.

Román exportárak vámkedvezménye Jugoszláviában. A kolozsvári kereskedelmi és ipari kamarához átirat érkezett, amelyben a pénzügyminisztérium közli, hogy Jugoszlávia Romániával szemben március 25-étől kezdve életbelépteti a kedvezményes vámtarifát.

Európai gazdasági hírek. Olaszországban újév óta tartós drágulás állott be, amely némely cikknél 5-8 százalékra tehető. Így: élelmiszereknél 5 százalék, növényi termékek-nél 7 százalék, textilneműknél 4 százalék az áremelkedés. — Az oroszországi bankjegyforgalom február végén volt: 346 millió aranyrubel a pénzügyi népbizottság kibocsátásából és 896 millió aranyrubel az Orosz Állami Bank emissziójából. — Svédország teljes vámrendszerét szigorú revízió alá veszi, amely revízió egy a technikai lebonyolításra, mint az eljárás leegyszerűsítésére vonatkozik. — Törökország kormánya újra életbelépteti a gyári védjegyek kötelező bejegyzését és azok védelmét. Külföldi cégek, védjegyeik bemelléklésével, 10 török font lefizetése ellenében vezethetik be védjegyeiket a lajstromba. — Bazeli városa az új Rajna-kikötő megnyitásával kapcsolatban, ez év júliusában egy behajózási és vízműkihasználási kiállítás rendez, amelyre az érdeklődő európai államok valamennyit meghívta. — Litvániában a bankokról és takarékpénztárakról új törvény jelent meg, amelynek főbb részletei a következők: Új pénzügyi intézetek csak kormányengedéllyel alapíthatók, legalább 500.000 litván marka alap-tőkével, banküzlet 250.000 és váltóüzlet 100.000 litván marka saját tőkével. Ezen tőke 15 százalék levonásával, mely összegért államjárdékokat vásároltak és az állampénztárban helyezendők letétele, teljes összegben befizetendő.

Ha művész kiváló: fa-, vas- vagy rózsa-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse me SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermeit, asztalok, furniárszükségleteiket legolcsóbban itt szereztetik be

A tudás világából:

Világlexikon	380
Bölsche: A természet titkaiból	110
Maeterlinck: Szegények kincse	130
Mecsnikov: Optimista világnézet ..	130
Brandes: Korok és emberek	130
Wilde: Szépség filozofiaja	130
Ferrero: Római világbirodalom	130
Nietzsche: Korszerűtlen elmélkedések	130
Finot: A boldogság tudománya ..	170
Benedek: Bevezetés az olvasás művé-	
sze ébe	160
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	160
" " Zenei miniatűrök	220
Kémeri: Anatole France sétatái	240
Mende: A drótnélküli telegraphia ..	120
Megrendelhető: Uj Kelet könyvostályában	

mert ez az üzleti tőke. — *Triesztben* új hajó-építőgyár alakult „Cantieri metalurgici delle Venezia Giulia” cég alatt s alapitőkéje 8 millió lira. A társaság elsősorban régi hajók teljes leszerelésével kíván foglalkozni, mert új hajók építésére csak később fog rátérni.

Az UGIR központi vezérgazgatója Kolozsváron. Mint értesülünk a Romániai Nagyiparosok és Munkaadók Országos Szövetségének bukaresti vezérgazgatója G. Mircea mérnök március 19-én csütörtökön Kolozsvárra érkezik, majd innen pénteken Nagyváradra utazik. Mircea látogatásának nagy jelentőséget tulajdonítanak a nagyiparosok körében, mert látogatásának célja a helyi speciális viszonyok tanulmányozása. Egyébként is az ő eredményes munkájának tudható be nagyrészt, hogy a nagyiparosok országos szervezete ilyen szoros érdekközösségre fejlődött és így a szövetség tagjainak teljes bizalmát bírja. Csütörtökön délután fél öt órakor a kolozsvári UGIR tanácstermében értekezlet tart Mircea vezérgazgató a tagok bevonásával, pénteken délután öt órakor pedig a nagyváradai Kereskedelmi Csarnokban fogja az ottani tagok speciális érdekeit meghallgatni, hogy ezek alapján beszámoljon az illetékes kormányköröknek.

A mai valutapiac

A mai napon a devizapiacra tovább tartott a szilárdság. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 29.60—29.70, magyar korona 340—345, cseh korona 6.22—6.25, francia frank 10.90—11.00, svájci frank 40.70—40.80, dollár 210.00—212.00, angol font 1010—1014, olasz líra 8.72—8.57.

Valutapiac március 18-án:

Bukarest. Devizák: Páris 11.00, Berlin —, London 1011, Newyork 211.00, Róma 866.00, Zürich 41.00, Bécs 30.00, Prága 630.

Bukarest. Valuták: Napoleon 755.00, marka 48.00, leva 128, török líra 104, font sterling 970, francia frank 10.70, svájci frank 39.00, olasz líra 840, drachma 335.00, dinár 328.00, dollár 204.00, lengyel marka 27.50, osztrák korona 28.75, magyar korona 27.50, cseh korona 595.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 12340—12340, Amszterdam 207.25—207.25, Newyork 518.75—518.50, London 2480.00—2479.00, Páris 2683.75—2683.75, Milánó 2113.75—2120.00, Prága 1540.00—1540.00, Budapest 71.75—71.75, Belgrád 830.25—830.25, Bukarest 252.50—252.50, Varsó 998750—998750, Bécs 73.05—73.05.

Párisi tőzsde: Bukarest 935.00

SPORT

Az erdélyi kerület bajnoki tabellái

A vasárnap lezajlott bajnoki mérkőzések után a bajnokság állását az erdélyi kerületekben a következő tabellák tüntetik fel:

Aradi kerület

	Ját. o t	Nyert	Eldő. ta- len	Veszített	Az o t gól	Kapott. gól	P. arány
1. CAMP	7	6	—	1	23	4	12
2. AMTE	6	5	1	2	14	8	11
3. Jiul	7	3	3	1	15	9	9
4. AAC	8	4	1	3	14	10	9
5. Gloria-CFR	8	4	1	3	11	9	9
6. Olympia	7	2	—	5	7	13	4
7. ATE	8	1	2	5	6	14	4
8. CFR Simeria	7	1	—	6	4	27	2

Nagyvárad kerület

1. NAC	9	6	2	1	17	4	14
2. SzSE	9	6	1	2	16	11	12
3. Nv. Törökvs	8	6	—	2	23	6	12
4. Bihorul	9	5	2	2	11	9	12
5. Sz. Törökvs	9	2	2	5	11	14	6
6. Egyetértés	8	3	—	5	9	14	6
7. NSCMT	9	1	2	2	6	14	4
8. Samson	9	1	1	7	4	18	3

Temesvári kerület

1. Kinizsi	11	10	1	—	55	1	21
2. TAC	11	8	2	1	40	6	18
3. Politechnikum	8	5	1	2	16	8	11
4. Sparta CFR	10	4	2	4	14	22	10
5. TMTE	9	2	3	4	9	14	7
6. Rapid	9	2	1	6	6	24	5
7. ZsSE	10	—	4	6	7	36	4
8. Kadima	10	—	2	8	1	37	2

Kolozsvár

1. Victoria	10	6	2	2	23	6	14
2. Universitatea	9	5	4	—	14	4	14
3. CFR	10	5	3	2	14	7	13
4. KKASE	10	4	3	3	11	6	11
5. Haggibbor	10	3	3	4	10	15	9
6. KAC	9	2	3	4	9	12	7
7. Academia	10	3	—	7	8	19	6
8. KMTE	10	1	2	7	8	28	6

Nagyszebeni kerület. A kerületben dúló áldatlan állapotok annyira fejlődtek, hogy a HTV visszalépett a bajnokságtól. Csapata három hónapra volt leltitva, mely most jár le, ennek dacára azonban a bajnokságban nem akar tovább résztvenni, mert annak realizálását biztosítva nem látja. A bajnoki mérkőzések a jövő héten veszik a kerületben kezdetüket.

Marosvásárhelyi és brassói kerület. Marosvásárhelyt még hire-hamva sincsen a bajnoki szezonnak. Az ott uralkodó állapotok aligha teszik lehetővé a szezon megnyitását.

Brassóban eddig még nem határoztak a szezon megkezdését illetően.

Az intézőbizottság ülése. A kolozsvári kerület intézőbizottságának tegnapi rendes heti ülésén többek között — a bukaresti Comitetul Regional átiratára — elhatározták, hogy április 26-án kiállítják Kolozsvár válogatott csapatát a fővárosi válogatott ellen Bukarestben. A revánsra valószínűleg csak az ősz folyamán fog sor kerülni. Több óvás érkezett be a bajnoki mérkőzések ellen. Így a Victoria megóvta — amint az várható volt — a CFR-rel szemben március hetedikén elvesztett mérkőzését. Az óvást csak a jövő heti ülésen fogják tárgyalni. Elutasították a CFR óvását az ősszel elvesztett Academia mérkőzés ellen azzal, hogy az óvás okát képező azon indok, hogy Dima jogosulatlanul szerepelt az Acemiában, nem áll. Dima ugyanis júniusban játszott utóljára a nagy-szebeni Soimiban és így jogában állott játszani a CFR ellen. Az igazolások során igazolták az Elit azon játékosait, akik a Haggibbor részére kérték átigazolásukat. A KAC részére az igazolások csak a jövő héten fognak megtörténni, mert az igazoló okmányok hiányosan voltak felszerelve és így most nem lehetett azokat elintézni.

A budapesti bajnokság állása. 1. MTK (14) 27, 2. Vasas (16) 22, 3. FTC (15) 20, 4. NSC (16) 18, 5. KAC (15) 17, 6. III. ker. (16) 17, 7. VAC (16) 16, 8. UTE (16) 13, 9. Törökvs (16) 11, 10. Zugló (16) 11, 11. BEAC (16) 8, 12. BTC (16) 7 ponttal. A zárjelben lévő számok a lejátszott mérkőzéseket jelzik. Itt említjük meg, hogy a multheti kimutatásunkban tévedés csuszott be. A VAC-nak akkor csak 14 pontja volt és nem 17, mint azt a tabella mutatta.

Külföldi eredmények:

Bécs. Wacker—Slovan 4:0 (3:0). A többi bécsi mérkőzések, a keddi számban közölteken kívül, a nagy eső miatt elmaradtak.

Zürich. Fellows—Blue Staar 3:1.

Prága. Victoria Ziskov—Hask (Zágráb) 2:1. Nemzetközi.

Zágráb. Gradjanski—Zágrábi Sparta 8:0 (3:0).

Antwerpen. Hollandia—Belgium 1:0 (0:0). A hollandok csak szerencsével győztek. A mérkőzést, amelyen 30,000 ember volt jelen, Lipót belga trónörökös is végignézte.

Uruguay bajnoksapata folytatja győzelmi szériáját. Uruguay bajnoka, a Nacionala Club vasárnap 5:0 arányban győzelmet aratott Rouenben Normandia válogatott csapata ellen.

Rakitovszky játszott az MTK-ban a prágai DFC ellen. A bupesti „Sportthirlap”-ban olvassuk, hogy a vasárnapi MTK—DFC meccsen, miután Senkey megsérült és Orth kénytelen volt hátramenni bekelni, Rakitovszky játszott a csatársorban. Első szereplése nagy-szerűnek mondható, mert a négy gól közül kétőt ő készített elő. Munkájáról meglegező dicső-irnak a budapesti és prágai lapok.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 3-4, vastagabb betűre 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazás előtti fizetendő.

Mérlegképes könyvelő pár órai könyvelést vállal Goldmann, Strada Dacia (Rádák) 9. 8745

Kiadó egy nagy üzlet, 2 szoba, könyha, padlás, pince és fűkaura. Megtehető Ferencz J. ut 65. 8744 1

Eladó gépek. 3 db revo-ver falcserepp és új. 3 db Duda- és falcserepprés kézi és erőhajtásra. 3. számú Ganz-féle tegiaprés, napi teljesítmény 10.000 drb. 1. számú tegiaprés, hozzá csérepautomata és 10.000 drb. száritó keret. Kedvező üzleti feltételek mellett azonnal szállíthatók. Friedrich Testvérek Gépgyár, Timisoara. 1819

Motorokat, benzín, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fűfélé, tört állapotban is keresek készpénz mellett vételre Elias Győző, Timisoara, Radulesca 6.

Bécsi egyetemet látogatott főiskolai hallgató bármilyen irodalmi műveletet keres. Címzet a kiadói hivatal továbbít. 8737

HUNWALD

Cluj, str. Vlahuta (volt Boiyai-u.) 3. Telefon 147.



Üvegcsiszoló és tükör- és ablaküveg raktár. Üvegcsiszolási vállalat. Hibás tükörök újrafelcsiszolása 100

Olaj és vágott tüzfát legolcsóbb napi áron szállít Feuerstein, Hossu u. 26. Telefon 10-42. 8578

Ha egyezkedni kíván adósaival, hivatali tevékenységével, gyorsan és diszkrétan, forduljon bizalommal az „EXPRESS” Egyeztető Irodához, Timisoara, Belvaros, v. Hunyadi-utca 8. Telefon 22-25

A világirodalom

legkiválóbbjai az UJ KELET könyvosztályának olvasókönyvesorjában

I. csoport:

A francia regényirodalom legkiválóbbjainak világhírű regényi. 5 nagyszerű regény 500 lej helyett 320 lej. Tartalma: Ana ole France: Vérfővágók. Maupassant: A szép fiú. Claude Farrere: Dax kisasszony. Barbousse: Vigorosság. Romain Rolland: Egy párisi ház

II. csoport:

A modern orosz irodalom legkiválóbb íróinak legszébb regényei és novellái. 5 érdekes kötet 400 lej helyett 220 lej. Tartalma: Andrejev Leonid: Vörös kacsaj. Az orosz novella nagymesterei. Andrejev Leonid: Ana heme. Gorkij Maxim: Egy élet regénye. Kuprin: A kriptá.

III. csoport:

Ötletes, mulatságos, nevetető, tré és könyvek. A humorisztikus irodalom színe java. 5 szípkázóan elmés könyv 150 lej helyett 75 lej. Karinty Frigyes: Kolumbus tojása. Nagy Lajos: Képielen természetrajz. Solem Alejchem: A 13 Robinson. Szöllősy Zsigmond: Az orrfogdosó braziliai. Sven Lanye: Sámson és Delila.

IV. csoport:

A humoristikus iradalmi kacagtató mulatságos, szórakoztató termékei. 6 pompás tréfás könyv 160 lej helyett 80 lej. Tartalom: Karinty: Kaesalában forgó kastély. Maupassant: Párisi vasárnapok. Békefi László: A randevu. Mihály István: O Ceizler ur. Gosztonyi Ádám: Tréfás könyv. Laczkó Géza: Baruti.

93-1925.

Konkurs.

Bei der aut. orth. isr. Kultuszgemeinde in Oradea-Mare ist die Stelle eines musikalisch gebildeten Oberkantors zu besetzen, der hebräisch ist über geschulte Stimme verfügt und die Fängigkeit besitzt in Khor zu leiten.

Alter und Familienstand samt Ausweis über bisheriges Wirken sind in Abschrift dem Offert beizuschließen und bis 15 April a. c. an den Vorstand einzuenden.

Honorar nach Übereinkommen, nebst freier Wohnung und Emolumente.

Zur Probe werden nur Barufene zugelassen und Reserven vergütet.

Oradea-Mare, 5685 Adar 12.

Heinrich Kirsch, Obernotar

Samuel Nussbaum, Präses

Husvétli hochprima szilva

a komkai főrabbi hehserjével és mindenféle fűszerárut szállít

Léb Fivérek

Telefon 177

Cluj.

Telefon 471

Mindenhol csak

eredeti

CZELL-sört

és LUTHER-sört

kérjen.

Telefon 516

Mosse 1155

Főraktár:

Ciment, Dakász & Tsa cégnél Cluj, str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

„Express”

Auto garage Atelier mechanic

Calea Victoriei 99. Cluj

Elvállal autó és mindennemű mechanikai szakmába vágó javításokat, villany- és gázmotor szereléseket. — Mindenkor bérautó szolgáltat.

Lassenco

Nemzetközi Szállítási Vállalat Cluj, Piața Unirii 32. Az Erdélyi Bank épületében. Telefon 640. Távíratcím: Lassenco

Ajánlja a kereskedő köröknek

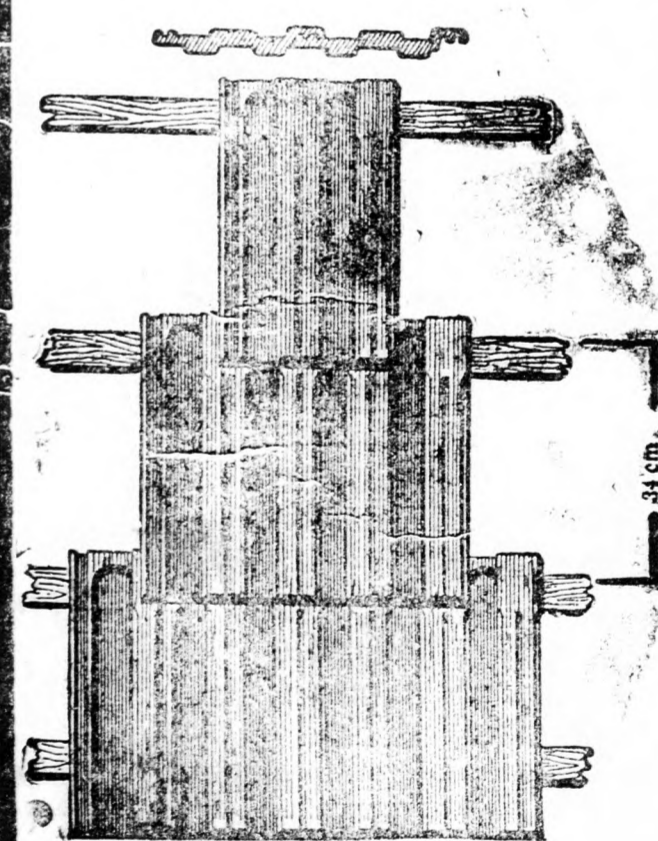
gyűjtővagon-

forgalmát ab Wien, Triest, Németország, valamint Csehszlovákia nagyobb városából.

Rudolf Mosse Rt. 4130

Bohn Mihály Zsombolya

Sirocco 718



BOHN PATENT 253

cserepgyáranak

Cluj és szomszéd vármegyék bizományi lerakata és vezérképviselete ajánlja a világhírű szabadalmazott BOHN

cserepeket,

melyek

DACIA

portland cement, gipsz, mész, eternit pala, eserep, gipsziablak, parketta és mindennemű építési anyagok raktáránál egulesőbb napirón megrendelhetők és kaphatók

Cluj, Str. Moldovei (Varga-u.) 4. — Telefon 5.

Szolnok-Doboka, Szilágy vármegye, Beszterce-Naszód vármegyék részére ismétlődő képviselők keresteinek.

Érdeklődési Cluj-i ezérképviseletjénél fenti címen.

az UJ Kelet könyvosztályánál 380 lejért Rendelje meg a tudás Enciklopédiáját, a Világlexikont

Mindenütt kaphatók

Rador

Ursus Extra világos és Kolozsvár sörkülönlegességek

Hercules dupla maláta barna Ursus - Czell sörfőzde Kolozsvár